جمهوری اسلامی ایران

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

شورای عالی برنامه ریزی آموزشی

بازنگری

برنامه درسی

دوره: دکتری

رشته: علوم قرآن و حدیث

بازنگری شده مورخ ۱۳۹۶/۰۱/۳۰ دانشگاه تهران

بسم الله الرّحمن الرّحیم

عنوان برنامه: دوره دکتری رشته علوم قرآن و حدیث
بازنگری شده توسط دانشگاه تهران

۱ـ به استنادآیین نامه واگذاری اختیارات برنامه ریزی درسی مصوب جلسه شماره ۸۸۲ مورخ ۱۳۹۵/۱۱/۲۳ شورای عالی برنامه ریزی آموزشی ، برنامه درسی بازنگری شده دوره کارشناسی ارشد رشته علوم قرآن و حدیث براساس نامه شماره ۱۷۰۵۷/۱۲۳مورخ ۱۳۹۶/۰۱/۳۰ دانشگاه تهران دریافت شد.

۲ـ برنامه درسی بازنگری شده فوق جایگزین برنامه درسی دوره دکتری رشته علوم قرآن و حدیث مصوب جلسه شماره ۲۰۰ مورخ ۱۳۶۹/۰۴/۱۷شورای عالی برنامه ریزی می شود.

۳ـ برنامه درسی مذکور در سه فصل: مشخصات کلی، جدول واحد های درسی و سرفصل دروس تنظیم شده وبرای تمامی دانشگاه ها ومؤسسه های آموزش عالی و پژوهشی کشور که طبق مقررات مصوب وزارت علوم، تحقیقات و فناوری فعالیت می کنند، برای اجرا ابلاغ می شود.

۴ـ این برنامه درسی از شروع سال تحصیلی ۱۳۹۷ـ۱۳۹۶ به مدت ۵ سال قابل اجراست و پس از آن نیازمند بازنگری می باشد.

عبدالرحیم نوه‌ابراهیم

دبیر شورای عالی برنامه‌ریزی آموزشی

جمهوری اسلامی ایران

دانشگاه تهران

معاونت آموزشی

تاریخ :
شماره : ۱۷۰۵۷/۱۲۳
پیوست : ۳۰/۰۱/۱۳۹۶

باسمه تعالی

جناب آقای دکتر نوه ابراهیم مدیر کل محترم دفتر برنامه ریزی آموزش عالی

با سلام

احتراماً، به پیوست یک نسخه از برنامه درسی بازنگری شده رشته علوم قرآن و حدیث در مقطع دکتری مصوب سیصدمین جلسه مورخ ۹۵/۰۴/۰۶ شورای برنامه ریزی، گسترش و نظارت آموزشی این دانشگاه جهت استحضار و اقدام مقتضی ارسال می‌گردد.

سیدحسین حسینی
معاون آموزشی دانشگاه تهران

شماره نامه: ۱۳۹۴۹ تاریخ: ۹۶/۱/۳۰ کد رهگیری: ۷۲۰۲۰۱۵

سیدحسین حسینی

نشانی: تهران، بلوار کشاورز، خیابان ۱۶ آذر، نبش نصرت، ساختمان معاونت آموزشی، پلاک ۵۸، کدپستی: ۱۴۱۷۹۶۵۴۶۳

دانشگاه تهران

مشخصات کلی، برنامه درسی و سرفصل دروس

دوره: دکتری

رشته : علوم قرآن و حدیث

دانشکده الهیات و معارف اسلامی

مصوب جلسه مورخ ۹۵/۰۴/۰۶ شورای برنامه ریزی، گسترش و نظارت آموزشی دانشگاه

این برنامه بر اساس آیین نامه وزارتی تفویض اختیارات برنامه ریزی درسی به دانشگاههای دارای هیات ممیزه توسط اعضای هیات علمی گروه علوم قرآن و حدیث دانشکده الهیات و معارف اسلامی بازنگری شده و در سیصدمین جلسه شورای برنامه ریزی، گسترش و نظارت آموزشی دانشگاه مورخ ۹۵/۰۴/۰۶ به تصویب رسیده است. .

مصوبه شورای برنامه ریزی ، گسترش و نظارت آموزشی دانشگاه تهران در خصوص برنامه درسی

رشته : علوم قرآن و حدیث

مقطع : دکتری

برنامه درسی دوره دکتری رشته علوم قرآن و حدیث که توسط اعضای هیات علمی گروه علوم قرآن و حدیث دانشکده الهیات و معارف اسلامی بازنگری شده است با اکثریت آراء به تصویب رسید.

- این برنامه از تاریخ تصویب لازم الاجرا است.
- هر نوع تغییر در برنامه مجاز نیست مگر آنکه به تصویب شورای برنامه ریزی، گسترش و نظارت آموزشی دانشگاه برسد.
- این برنامه درسی جایگزین برنامه درسی دوره دکتری علوم قرآن و حدیث مصوب جلسه شماره ۴۰۶ مورخ ۷۹/۱۰/۱۸ شورای عالی برنامه ریزی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری گردیده است.

سید حسن حسینی
معاون آموزشی دانشگاه

فرزانه شمیرانی
دبیرشورای برنامه ریزی، گسترش و نظارت آموزشی دانشگاه

رای صادره جلسه مورخ ۹۵/۰۴/۰۶ شورای برنامه ریزی، گسترش و نظارت آموزشی دانشگاه در مورد بازنگری برنامه درسی رشته علوم قرآن و حدیث در مقطع دکتری صحیح است، به واحد ذیربط ابلاغ شود.

محمود نیلی احمد آبادی
رئیس دانشگاه تهران

فصل اول - مشخصات کلی

رشته: علوم قرآن و حدیث

Quranic Sciences and Hadith

مشخصات کلی دورهٔ دکتری علوم قرآن و حدیث

۱- تعریف و هدف

به منظور تربیت و تأمین نیروی انسانی متخصص به ویژه در امر آموزش و پژوهش در دانشگاهها و مراکز آموزش عالی و با توجه به لزوم تحول در برنامه‌های درسی اقدام به باز نگری برنامهٔ درسی دکتری علوم قرآن و حدیث شده است.

اهداف این برنامه نسبت به برنامهٔ پیشین عبارتند از:

الف- تعمیق و توسعه آموزش‌های قرآن و حدیث

ب- ارائهٔ برنامه‌های درسی متناسب با نیازهای آموزشی روز

ج- تحقق کامل زمینه‌های تحقیق و پژوهش در حوزهٔ قرآن و حدیث

د- دفاع علمی از اصالت قرآن و حدیث در مقابل شبهات جدید

هـ- تربیت نیروهای متخصص جهت اشتغال علمی در دانشگاههای کشور

۲- ضرورت و اهمیت

بازنگری در برنامهٔ رشتهٔ علوم قرآن و حدیث با توجه به موارد زیر از ضرورت ویژه‌ای برخوردار است:

الف- به روز کردن عناوین و محتوای برخی از دروس به منظور آگاهی دانشجویان از تحقیقات و پژوهش‌های جدید در حوزهٔ قرآن و حدیث.

ب- ایجاد دروس جدید به منظور تقویت بینش تخصصی فارغ التحصیلان این رشته

۳- طول دوره و شکل نظام

طول دورهٔ دکتری رشتهٔ علوم قرآن و حدیث به طور معمول ۴ سال است که از این مدت سه ترم آن ویژهٔ اجرای برنامهٔ آموزشی و یک ترم آن تعلق به آماده شدن دانشجو جهت امتحان جامع و تصویب موضوع رساله خواهد داشت. و به دنبال آن دانشجو طی چهار ترم آموزشی به فعالیت پژوهشی در راستای نگارش رساله پرداخته و در پایان ترم هشتم از آن دفاع خواهد نمود. در شرایط خاص و طبق آیین نامه‌های موجود در برنامهٔ دکتری طول دوره تا دو ترم دیگر قابل افزایش خواهد بود.

۴- تعداد و نوع واحدهای درسی

واحدهای درسی این برنامه ۳۶ واحد بوده که از بین آن ۱۸ واحد آموزشی و ۱۸ واحد به صورت پژوهشی(رساله) خواهد بود. ضمناً از ۱۸ واحد آموزشی، ۱۴ واحد به صورت اصلی و ۴ واحد به صورت اختیاری ارائه خواهد شد.

۵- نقش و توانایی فارغ التحصیلان

فارغ التحصیلان این رشته می‌توانند در زمینه‌های زیر ایفای نقش نموده و نیازهای علمی جامعه را مرتفع سازند:

الف- تدریس در دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی به عنوان استادیار و مراتب بالاتر.

ب- اجرای پروژه‌های علمی و انجام طرح‌های پژوهشی در مؤسسات علمی و تحقیقاتی از جمله دائرة المعارفها، وزارت ارشاد اسلامی، صدا و سیما و...

ج- تحقیق و تألیف در راستای تهیهٔ کتب درسی دانشگاهها و مراکز آموزش عالی و بازنگری برنامه‌ها و طرح‌های درسی.

د- همکاری بین رشته‌ای با سایر مؤسسات آموزشی و اجرایی از طریق انجام پژوهش‌های کاربردی.

هـ- انجام مأموریت‌های علمی و فرهنگی در نهادهای فرهنگی به ویژه رایزنی‌های فرهنگی در خارج از کشور.

۶- شرایط و ضوابط ورود به دوره

مطابق ضوابط و مقررات وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

فصل دوم - جداول دروس

جدول دروس جبرانی رشتهٔ علوم قرآن و حدیث

در مقطع دکتری

ردیف	نام درس	تعداد واحد			ساعات تدریس			پیش‌نیاز
		نظری	عملی	جمع	نظری	عملی	جمع	
۱	تاریخ قرآن کریم	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲	-
۲	علوم قرآنی ۲	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲	-
۳	فقه الحدیث	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲	-
۴	علم رجال	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲	-
۵	تفسیر آیات مشکل قرآن کریم	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲	-
۶	روش تحقیق و ماخذ شناسی	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲	-
	جمع کل	**۱۲**		**۱۲**	۱۹۲		**۱۹۲**	

دانشجو حداکثر ۶ واحد را می تواند بگذراند

جدول دروس اصلی رشتهٔ علوم قرآن و حدیث

در مقطع دکتری

ردیف	نام درس	تعداد واحد			ساعات تدریس			پیش‌نیاز
		نظری	عملی	جمع	نظری	عملی	جمع	
۱	تفسیر استدلالی قرآن کریم	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲	-
۲	تفسیر تطبیقی قرآن کریم	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲	-
۳	اعجاز قرآن کریم	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲	-
۴	نقد قراءات	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲	-
۵	جوامع حدیثی	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲	-
۶	احادیث موضوعه	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲	-
۷	علم رجال تطبیقی	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲	-
	جمع کل	**۱۴**	**-**	**۱۴**	**۲۲۴**	**-**	**۲۲۴**	

جدول دروس اختیاری رشته علوم قرآن و حدیث

در مقطع دکتری

ردیف	نام درس	تعداد واحد			ساعات تدریس			پیش‌نیاز
		نظری	عملی	جمع	نظری	عملی	جمع	
۱	تحقیق در ترجمهٔ قرآن کریم	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲	-
۲	نقد و تحقیق مکاتب تفسیری	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲	-
۳	نقد آراء معاصران دربارهٔ قرآن کریم	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲	-
۴	نقد آراء معاصران دربارهٔ حدیث	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲	-
۵	قرآن و نیازهای انسان معاصر	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲	-
	جمع کل	۱۰	-	۱۰	۱۶۰	-	۱۶۰	

تذکر: دانشجو چهار واحد از دروس اختیاری را انتخاب می‌کند.

فصل سوم - شناسنامه و سرفصل دروس و منابع درسی

دروس اصلی

رشته علوم قرآن و حدیث - مقطع دکتری

تفسیر استدلالی قرآن کریم

شناسنامه

عنوان درس (انگلیسی):

Argumentative interpretation of the Holy Quran

نـوع درس: اصلی
ساعات تدریس: ۳۲

تعداد واحد: ۲
پیش نیـــــاز: ندارد

نوع واحـد: نظری
آموزش تکمیلی عملی: ندارد

اهداف کلی درس: شناخت دیدگاههای تفسیری فریقین در بخش مهمی از مباحث اعتقادی مطرح در آیات متشابه

اهداف رفتاری: توانایی توضیح موضوعات تدریس شده و انجام پژوهش مستقل درباره آیات متشابه

سرفصل:

الف- کلیات:

مفهوم شناسی محکم، متشابه و تأویل (کاربرد قرآنی و مفهوم اصطلاحی

ب- مباحث اصلی :

۱. تفسیر آیات متشابه در بخش صفات مانند آیات ۷ سوره هود، ۵ طه، ۱۲ اعراف، ۲۳قیامت، ۸۸ قصص، ۳۹ طه ،۶۷ زمر.
۲. تفسیر آیات متشابه در بخش جبر و اختیار مانند آیات ۱۱ سورهٔ یونس، ۳۰ انسان، ۹۳ نحل، ۸۳ انعـام،۴۶ نور ، ۴۹ یونس، ۷۲ إسراء.
۳. تفسیر آیات متشابه در بخش معاد با تأکید بر سورهٔ قیامت.

ج- مباحث فرعی :

۱. طبقه بندی رویکردهای گوناگون علمای فریقین در موضوعات فوق
۲. تحلیل اجمالی اهم آثار علمی مرتبط با تفسیر آیات متشابه

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون های نهایی	پروژه
ندارد	ندارد	آزمون های نوشتاری(۶۰٪)	(۴۰٪)
		عملکردی	

منابع:

کتب تفسیری قدیم و جدید مانند:

۱. غرر الفوائد و درر القلائد (امالی المرتضی)، المرتضی علی بن الحسین الموسوی العلوی (۱۳۸۴)، تحقیق محمد ابوالفضل ابراهیم، قم، ذوی القربی.

۲. تلخیص البیان فی مجازات القرآن، الشریف الرضی (۱۳۷۴ ق)، تحقیق محمد عبدالغنی حسن، قم، مکتبهٔ بصیرتی.

۳. متشابه القرآن و مختلفه، محمد بن علی بن شهر آشوب (۱۴۱۰ ق)، قم، بیدار.

۴. مجمع البیان فی تفسیر القرآن، الفضل بن الحسن الطبرسی (۱۳۳۹ ق)، بیروت، داراحیاء التراث العربی.

۵. الکشاف، محمود بن عمر الزمخشری (۱۴۲۴ ق)، بیروت، دار الکتب العلمیهٔ.

۶. التفسیر الکبیر (مفاتیح الغیب)، فخر الدین الرازی (۱۴۱۱ ق)، بیروت، دار الکتب العلمیهٔ.

۷. کشف الاسرار و عدهٔ الابرار (تفسیر خواجه عبدالله انصاری)، ابوالفضل رشیدالدین المیبدی (۱۳۳۹)، تهران، ابن سینا.

۸. بیان السعادهٔ فی المقامات العبادهٔ، سلطان علیشاه گنابادی (۱۳۸۱)، تهران، حقیقت.

۹. روح المعانی، السید محمود الألوسی (۱۴۰۸ ق)، بیروت، دار الفکر.

۱۰. المیزان فی تفسیر القرآن، سید محمدحسین الطباطبائی (۱۴۳۱ ق)، بیروت، الامیرهٔ للطباعهٔ و النشر و التوزیع.

۱۱. المنار، محمد رشید رضا (۱۴۲۸ ق)، بیروت، دار الفکر.

۱۲. تسنیم، عبدالله جوادی آملی (۱۳۸۵)، قم، اسراء.

۱۳. التحریر و التنویر، ابن عاشور التونسی (۲۰۰۰ م)، بیروت، موسسهٔ التاریخ.

۱۴. التمهید، محمد هادی معرفت (۱۴۰۶ ق)، قم، اسماعیلیان.

۱۵. تأویل مشکل القرآن، ابن قتیبه دینوری (۱۴۲۷ ق)، قاهره، مکتبهٔ دار التراث.

۱۶. شناخت قرآن، علی کمالی دزفولی (۱۳۶۹)، تهران، سازمان چاپ و انتشارات.

۱۷. تفسیر صحیح آیات مشکله قرآن، جعفر سبحانی (۱۳۶۴)، تهران، موسسه نشر و تبلیغ کتاب.

۱۸. شبهات و ردود حول القرآن الکریم، محمد هادی معرفت (۱۳۸۲)، قم، موسسهٔ التمهید.

۱۹. الدرر الملتقطه فی تفسیر الآیات القرآنیهٔ، محمد اسماعیل المازندرانی الخواجوی (۱۴۱۲ ق)، قم، دار القرآن الکریم.

۲۰. تنزیه الأنبیاء، المرتضی علی بن الحسین الموسوی العلوی (۱۳۷۹)، تهران، نشر صدوق.

۲۱. تفسیر سوره قیامت، محمد ضیاءآبادی (۱۳۷۹)، تهران، بنیاد بعثت.

۲۲. آیات العقائد، سید جعفر سیدان (۱۳۸۹)، مشهد، ولایت.

رشته علوم قرآن و حدیث - مقطع دکتری

تفسیر تطبیقی قرآن کریم

شناسنامه

عنوان درس (انگلیسی):

Comparative Interpretation of the Holy Quran

نـوع درس: اصلی	**ساعات تدریس:** ۳۲
تعداد واحد: ۲	**پیش نیـــــاز:** ندارد
نوع واحـد: نظری	**آموزش تکمیلی عملی:** ندارد

اهداف کلی درس: شناخت و ارزیابی دیدگاههای مرتبط با منتخبی از آیات ناظر به موضوعات کلامی مورد اختلاف در تفاسیر فریقین

اهداف رفتاری: توانایی توضیح موضوعات تدریس شده و و انجام پژوهش تطبیقی مستقلذ درموضوعات گوناگون تفسیری

سـرفصل

الف- کلیات :

تعریف اصطلاحات تفسیر تطبیقی و تفسیر کلامی و تبیین مولفه ها و کاستی‌ها و امتیازات روش تفسیر تطبیقی

ب – مباحث اصلی :

تفسیر تطبیقی آیات زیر با تاکید بر تبیین مبانی و روش مفسران فریقین:

۱. آیات توحید ربوبی و الوهی و نظر به توسل و شفاعت،

۲. آیات ولایت اهل بیت(ع)،

۳. آیات مهدویت،

۴. آیات امامت،

۵. آیات سورهٔ انسان،

ج- مباحث فرعی :

۱. پیشینه تفسیر تطبیقی قرآن کریم

۲. تحلیل اجمالی اهم تفاسیر کلامی فریقین درموضوعات فوق

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون های نهایی	پروژه
ندارد	ندارد	آزمون های نوشتاری(۶۰٪)	(۴۰٪)
		عملکردی	

منابع:

۱. سلسله پژوهش های تفسیر تطبیقی: کتاب دوم: آیات ولایت اهل بیت، کتاب سوم: آیات مهدویت، کتاب چهارم: آیات امامت، کتاب پنجم: آیات توحید ربوبی، فتح الله نجارزادگان (۱۳۸۸)، قم، پژوهشگاه حوزه و دانشگاه.

۲. التفسیر الکبیر (مفاتیح الغیب)، فخر الدین الرازی (۱۴۱۱ ق)، بیروت، دار الکتب العلمیة.

۳. الکشاف، محمود بن عمر الزمخشری (۱۴۲۴ ق)، بیروت، دار الکتب العلمیة.

۴. المنار، محمد رشید رضا (۱۴۲۸ ق)، بیروت، دار الفکر.

۵. منهاج السنة النبویه فی نقض کلام‌الشیعة والقدریه، ابن تیمیة (بی تا)، بیروت، دار الکتب العلمیه.

۶. تفسیر القرآن العظیم، ابن کثیر الدمشقی (۱۴۱۲ ق)، بیروت، مکتبه النور العلمیة.

۷. روح المعانی، السید محمود الآلوسی (۱۴۰۸ ق)، بیروت، دار الفکر.

۸. مجمع البیان فی تفسیر القرآن، الفضل بن الحسن الطبرسی (۱۳۳۹ ق)، بیروت، داراحیاء التراث العربی.

۹. التبیان فی تفسیر القرآن، محمد بن الحسن الطوسی (۱۴۱۳ ق)، بیروت، داراحیاء التراث العربی.

۱۰. المیزان فی تفسیر القرآن، سید محمدحسین الطباطبائی (۱۴۳۱ ق)، بیروت، الامیرة للطباعة و النشر و التوزیع.

۱۱. تسنیم، عبدالله جوادی آملی (۱۳۸۵)، قم، اسراء.

۱۲. روض الجنان و روح الجنان فی تفسیر القرآن، ابوالفتوح رازی (۱۳۷۷)، مشهد، آستان قدس رضوی.

رشته علوم قرآن و حدیث - مقطع دکتری

اعجاز قرآن کریم

شناسنامه

عنوان درس (انگلیسی):

Inimitability of the Holy Quran

نـوع درس: اصلی

تعداد واحد: ۲

نوع واحـد: نظری

ساعات تدریس: ۳۲

پیش نیـــــاز: ندارد

آموزش تکمیلی عملی: ندارد

اهداف کلی دروس: تبیین اهم وجوه اعجاز و پاسخگویی به شبهات جدید و قدیم در حوزه اعجاز قرآن کریم.

اهداف رفتاری: توانایی توضیح موضوعات تدریس شده و انجام پژوهش مستقل در حوزه مسائل مرتبط با اعجاز قرآن کریم

سـرفصل

الف – کلیات :

مفهوم شناسی ، پیشینه، ارتباط علم اعجاز با سایر علوم قرآن (وحی و نزول، علوم بلاغت، علم کلام)، نقش اعجاز در حجیـت و اعتبار آن.

ب – مباحث اصلی :

۱. تبیین چگونگی طرح قرآن از موضوع اعجاز
۲. تحدی در قرآن
۳. معارضه با قرآن و مدعیان نبوت
۴. وجوه اعجاز(نظم، صرفه، اسلوب، معارف و نظامات و تشریع، بلاغت، حقایق و اسرار آفرینش، اخبار غیبی، وجوه بلاغی و ادبی، علمی)

ج – مباحث فرعی :

۵. نقد شبهات معاصران درحوزه مباحث اعجاز قرآن کریم
۶. تحلیل اجمالی اهم آثار مرتبط با اعجاز قرآن کریم

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون های نهایی	پروژه
ندارد	ندارد	آزمون های نوشتاری(۶۰٪)	(۴۰٪)
		عملکردی	

منابع:

۱. البیان فی تفسیر القرآن، ابوالقاسم الموسوی الخویی (۱۴۱۸ ق)، قم، دار الثقلین.

۲. التمهید، محمد هادی معرفت (۱۴۰۶ ق)، قم، اسماعیلیان.

۳. اعجاز القرآن الاعجاز فی دراسات السابقین، عبدالکریم الخطیب (۱۹۷۵ م)، بیروت، دارالمعرفه للطباعه والنشر.

۴. تاریخ فکرهٔ اعجاز القرآن، نعیم حمّصی (۱۹۵۵ م)، دمشق، المجمع العلمی العربی.

۵. ثلاث رسائل فی اعجاز القرآن، الرمانی و الخطابی و عبدالقاهر الجرجانی (بی تا)، تحقیق و تعلیق محمد خلف الله، محمد زغلول سلام، مصر، دار المعارف.

۶. اعجاز القرآن، ابوبکر محمد باقلانی (۱۹۹۳ م)، بیروت، مکتبهٔ الهلال.

۷.اعجاز القرآن و ابلاغه النبویهٔ، مصطفی صادق رافعی(۱۳۶۴ ق)، مصر، المکتبهٔ التجاریهٔ الکبری.

۸. اعجاز البیانی للقرآن و مسائل ابن الازرق، عائشه عبدالرحمن بنت الشاطی (۱۹۷۱ م)، مصر، دار المعارف.

۹. إعجاز القرآن: الصرفهٔ والإنباء بالغیب، حسین نصار (۲۰۰۰ م)، قاهرهٔ، مکتبهٔ المصر.

۱۰.فکرهٔ النظم بین وجوه الاعجاز فی القرآن، فتحی احمد عامر (۱۹۹۱ م)، الاسکندریهٔ، منشاه المعارف الاسکندریه.

۱۱.قضیه الإعجاز القرآنی و أثرها فی تدوین البلاغه العربیه، عبدالعزیز عبدالمعطی عرفه (۱۹۸۵ م)، بیروت، عالم الکتب.

۱۲. مناهل العرفان، محمد عبدالعظیم الزرقانی (۱۹۹۵ م)، بیروت، دار الکتاب العربی.

۱۳.الموضح عن جهه اعجاز القرآن و هو الکتاب المعروف ب"الصرفه"، ". الشریف المرتضی الموسوی البغدادی (۱۳۸۲)، مشهد، بنیاد پژوهشهای اسلامی آستان قدس رضوی.

۱۴. النکت فی اعجاز القرآن، علی بن عیسی الرمانی (بی تا)، قاهره، دار المعارف.

نقد قراءات

شناسنامه

عنوان درس (انگلیسی):

Critical study of Recitation

نـوع درس: اصلی

تعداد واحد: ۲

نوع واحـد: نظری

ساعات تدریس: ۳۲

پیش نیـــــاز: ندارد

آموزش تکمیلی عملی: ندارد

اهداف کلی دروس: شناخت مسائل سنتی علم قراءات و نقد آراء جدید و قدیم در حوزه مباحث مربوطه

اهداف رفتاری: توضیح موضوعات آموزش داده شده و انجام پژوهش مستقل مرتبط با قرائات

سـرفصل

الف - کلیات:

تعریف قراءات ، تاریخچه پیدایش قراءات ، ارتباط علم قراءات با سایر علوم قرآن(نزول قرآن، رسم الخط، تجوید، وقف و ابتدا، اعراب و واژه شناسی) .

ب – مباحث اصلی :

۱. معیارها و مقیاس‌های قرایی
۲. اختلاف قراءات و علل آنها
۳. حجیت قراءات و عدم آن
۴. قراءات سبع (قراء سبعه، قراءات برتر)، قراءات عشر
۵. مدلول شناسی روایات نزول قرآن به احرف سبعه و حرف واحد
۶. شیعه و قراءات
۷. جریان شناسی گسترش قراءات در جهان اسلام

ج – مباحث فرعی :

۱. تحلیل اجمالی اهم آثار با تاکید بر آثار ابن مجاهد(۳۲۴ ق) ؛ مکی بن ابی طالب(۴۳۷ق)؛ ابو عمرو دانی(۴۴۴ق)؛ ابن جزری(۸۳۳ ق) .
۲. نقد شبهات معاصران درحوزه مباحث مرتبط با قرائات قرآن کریم

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون های نهایی	پروژه
ندارد	ندارد	آزمون های نوشتاری(۶۰٪)	(۴۰٪)
		عملکردی	

منابع:

۱. القراءات القرآنیه تاریخ و تعریف، عبدالهادی الفضلی (۱۴۳۰ ق)، بیروت، مرکز الغدیر للدراسات والنشر والتوزیع.

۲. السبعه فی القراءات، ابن مجاهد (۱۹۷۲ م)، القاهره، دار المعارف.

۳. المحکم فی النقط المصاحف، ابو عمرو دانی (۱۴۱۸ ق)، بیروت، دار الفکر.

۴. المقنع فی رسم مصاحف الامصار، همو (۲۰۰۹ م)، بیروت، المعهد الالمانی للابحاث الشرقیه.

۵. التیسیر فی القراءات السبع، همو (۱۴۰۴ ق)، بیروت، دار الکتاب العربی.

۶. النشر فی القراءات العشر، ابن جزری (۱۴۲۳ ق)، بیروت، دار الکتب العلمیه.

۷. الإبانه فی معانی القراءات، أبو محمد مکی بن ابی طالب (۲۰۱۱ م)، بیروت، ناشرون.

۸. القراءات القرآنیه و اثرها فی الدراسات النحویه، عبدالعال سالم مکرم (۱۴۱۸ ق)، بیروت، موسسة الرسالة.

۹. الأحرف السبعه و منزله القراءات منها، حسن ضیاء الدین عتر (۱۹۸۸ م)، بیروت، دار البشائر الاسلامیة.

۱۰. القراءات فی نظر المستشرقین و الملحدین، عبد الفتاح قاضی (۱۴۲۶ ق)، قاهرة، دار السلام.

۱۱. التمهید، محمد هادی معرفت (۱۴۰۶ ق)، قم، اسماعیلیان.

۱۲. الاتقان فی علوم القرآن، جلال الدین سیوطی (۱۴۲۴ ق)، ابوظبی، موسسة النداء.

۱۳. مناهل العرفان، محمد عبدالعظیم الزرقانی (۱۹۹۵ م)، بیروت، دار الکتاب العربی.

۱۴. قرا ء سبعه و قرائات سبع، محمد علی لسانی فشارکی (۱۳۹۱)، تهران، اسوه.

۱۵. البیان فی تفسیر القرآن، ابوالقاسم الموسوی الخویی (۱۴۱۸ ق)، قم، دار الثقلین.

رشته علوم قرآن و حدیث - مقطع دکتری

جوامع حدیثی

شناسنامه

عنوان درس (انگلیسی):

Hadith Collections

نـوع درس: اصلی

تعداد واحد: ۲

نوع واحـد: نظری

ساعات تدریس: ۳۲

پیش نیـــــاز: ندارد

آموزش تکمیلی عملی: ندارد

اهداف کلی دروس: شناخت ابعاد گوناگون جامع نگاری حدیث و جوامع حدیثی فریقین.

اهداف رفتاری: توانایی توضیح موضوعات تدریس شده و و انجام پژوهش مستقل در خصوص جوامع حدیثی فریقین

سـرفصل

الف – کلیات:

مفهوم جامع حدیث ، اقسام جوامع حدیثی و...

ب - مباحث اصلی :

۱. ادوار جامع حدیث نویسی در دوره‌های اقدمین، متقدمین، متأخرین و معاصرین و شناخت رویکردهای آنان.

۲. اعتبار سنجی مهم ترین جوامع حدیثی متقدم و متأخر فریقین.

ج – مباحث فرعی :

۳. تبیین انگیزه های جامع نویسی، ملاکهای انتخاب روایات، ساختار جوامع حدیثی، منابع و مصادر جوامع حدیثی، تأثیر و تأثر جوامع حدیثی بر یکدیگر و...

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون های نهایی	پروژه
ندارد	ندارد	آزمون های نوشتاری(۶۰٪)	(۴۰٪)
		عملکردی	

منابع:

۱. جوامع حدیثی شیعه، هادی حجت (۱۳۸۶)، تهران، سمت.

۲. جوامع حدیثی اهل سنت، مجید معارف (۱۳۸۳)، تهران، سمت.

۳. مناهج المحدثین، یاسر الشمالی (۱۴۱۸ ق)، عمان، مطبعه الجامعه الاردنیه.

۴. شروط الائمه الخمسه، محمد بن موسی حازمی (۱۴۲۶ ق)، قاهره، المکتبة الازهریة للتراث.

۵. شروط الائمه السته، محمد بن طاهر المقدسی (۱۴۰۵ ق)، بیروت، دار الکتب العلمیة.

۶. سیره الامام البخاری، عبدالسلام المبارکفوری (۱۴۲۲ ق)، مکة، دارعالم الفوائد.

۷. الإمام البخاری و صحیحه الجامع المختصر، حسین الهرساوی (۱۳۸۳)، قم، دلیل ما.

۸. الامام مسلم و منهجه فی صحیحه، محمد عبدالرحمن طوالبه (۱۴۱۸ ق)، عمان، دارالبیارق و دار عماره.

۹. پژوهشی پیرامون جوامع حدیثی اهل سنت، احمد پاکتچی (۱۳۹۲)، تهران، دانشگاه امام صادق (ع).

۱۰. الاعلام الهادیه الرفیعه فی اعتبار کتب اربعه المنیعه، علی نمازی شاهرودی (۱۴۲۸ ق)، قم، جماعه المدرسین بقم المشرفه و موسسه النشر الاسلامی.

11. The canonization of Al-Bukhari and Muslim, Jonathan Brown (2011), Leiden, Brill.

رشته علوم قرآن و حدیث - مقطع دکتری

احادیث موضوعه

شناسنامه

عنوان درس (انگلیسی):

Fictitious Hadith

نـوع درس: اصلی
ساعات تدریس: ۳۲

تعداد واحد: ۲
پیش نیـــــاز: ندارد

نوع واحـد: نظری
آموزش تکمیلی عملی: ندارد

اهداف کلی دروس: شناخت مبانی و رویکردها و روشهای تشخیص احادیث موضوعه از منظر علمای فریقین.
اهداف رفتاری: توضیح موضوعات تدریس شده و و انجام پژوهش مستقل درباره مسائل مرتبط با احادیث موضوعه در جوامع حدیثی فریقین

سـرفصل

الف- کلیات :

تعریف اصطلاحات حدیث موضوع و نقد حدیث ، تاریخچه پیدایش و اهمیت شناخت احادیث موضوعه در علوم حدیث

ب- مباحث اصلی :

۱- شناخت ریشه‌های وضع و جعل حدیث در اسلام
۲- تبیین ارتباط غلو و اسرائیلیات با وضع حدیث
۳- انواع حدیث موضوع(وضع جزئی، کلی، مجموعی و ...)
۴- معیارهای تشخیص حدیث موضوع.

ج- مباحث فرعی :

۱. پیشینهٔ تألیف در فن موضوعات و تحول کتابهای آن.
۲. جریان شناسی رویکردهای گوناگون در مواجهه با جعلی دانستن احادیث

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون های نهایی	پروژه
ندارد	ندارد	آزمون های نوشتاری(۶۰٪)	(۴۰٪)
		عملکردی	

منابع:

۱. الموضوعات، ابن جوزی (۱۴۰۳ ق)، دمشق، دار الفکر.

۲. اللئالی المصنوعه فی الاحادیث الموضوعه، جلال الدین السیوطی(۲۰۰۷ م)، بیروت، دارالکتب العلمیة.

۳. الاخبار الدخیله، محمد تقی التستری (۱۴۰۱ ق)، تهران، مکتبة الصدوق.

۴. اضواء علی السنه المحمدیه، محمود ابوریه (۱۴۲۰ ق)، قم، انصاریان.

۵. الغدیر جلد پنجم فصل الوضع و الوضاعون، عبدالحسین امینی (۱۳۶۷ق)، نجف، مطبعة الزهراء.

۶. الوضع فی الحدیث، عمر فلاته (۱۴۰۱ ق)، دمشق و بیروت، مکتبة الغزالی و موسسه مناهل العرفان.

۷. نقد الحدیث فی علمی الروایه و الدرایه، حسین الحاج حسن (۱۹۸۵ م)، بیروت، موسسة الوفاء.

۸. غالیان، نعمت الله صفری فروشانی (۱۳۷۸)، مشهد، آستان قدس رضوی.

۹. پژوهشی در باب اسرائیلیات در تفاسیر قرآن، محمدتقی دیاری (۱۳۷۹)، تهران، دفتر پژوهش و نشر سهروردی.

۱۰. روش شناسی نقد احادیث، علی نصیری (۱۳۹۰)، قم، انتشارات وحی و خرد.

۱۱. آسیب شناسی فهم حدیث، علی دلبری (۱۳۹۱)، مشهد، دانشگاه علوم اسلامی رضوی.

۱۲. الموضوعات فی الاثار و الاخبار عرض و دراسه، هاشم معروف الحسنی (۱۹۷۳ م)، بیروت، دار الکتاب اللبنانی.

رشته علوم قرآن و حدیث - مقطع دکتری

علم رجال تطبیقی

شناسنامه

عنوان درس (انگلیسی):

Comparative Rijal science

نـوع درس: اصلی	**ساعات تدریس:** ۳۲
تعداد واحد: 2	**پیش نیـــــاز:** ندارد
نوع واحـد: نظری	**آموزش تکمیلی عملی:** ندارد

اهداف کلی دروس: شناخت تطبیقی مبانی علم رجال و قواعد جرح و تعدیل راویان از نظر علمای فریقین.

اهداف رفتاری: توضیح موضوعات تدریس شده و و انجام پژوهش مستقل درباره مسائل مرتبط با علم رجال فریقین

سـرفصل

الف- کلیات:

تعریف و ضرورت علم رجال و طرق اثبات وثاقت و ضعف راویان و...

ب- مباحث اصلی :

۱. مبانی حجیت آراء رجالی(ماهیت قول رجالی: شهادت، روایت، اجتهاد)
۲. توثیقات عامه و توثیقات خاصه(مصادیق و اعتبار)
۳. اصول و قواعد جرح و تعدیل راویان: مباحث تطبیقی دربارهٔ عدالت، ضبط و مذهب راوی.
۴. تعارض جرح و تعدیل و راههای جمع آن.

ج- مباحث فرعی :

۵. تحلیل اجمالی اهم آثار رجالی فریقین و گونه شناسی آنها
۶. معرفی اجمالی اهم راویان مشترک در منابع حدیثی فریقین

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون های نهایی	پروژه
ندارد	ندارد	آزمون های نوشتاری(۶۰٪)	(۴۰٪)
		عملکردی	

منابع:

۱. کلیات فی علم الرجال، جعفر سبحانی (۱۹۹۰ م)، بیروت، دار المیزان.

۲. اصول علم الرجال، عبدالهادی فضلی (۱۴۱۶ ق)، بیروت، موسسه ام‌القری للتحقیق و النشر.

۳. بحوث فی علم الرجال، محمدآصف المحسنی (۱۴۳۲ ق)، قم، مرکز المصطفی (ص) العالمی للترجمه و النشر.

۴. معجم رجال الحدیث و تفصیل طبقات الرواه، ابوالقاسم الموسوی الخویی (۱۴۱۰ ق)، قم، مرکز نشر آثار شیعه.

۵. مقدمه قاموس الرجال، محمدتقی التستری (۱۳۷۹ ق)، تهران، مرکز نشر الکتاب.

۶. اصول علم الرجال بین النظریه و التطبیق، مسلم الداوری (۱۴۲۹ ق)، قم، موسسه فرهنگی صاحب الامر(عج).

۷. الجرح و التعدیل بین المتشددین و المتساهلین، محمد طاهر الجوابی (۱۹۹۷ م)، طرابلس، دار العربیة للکتاب.

۸. علم الجرح و التعدیل، یوسف مرعشلی (۲۰۰۹ م)، بیروت، دار المعرفة.

۹. معرفه الحدیث، محمد باقر بهبودی (۱۹۸۳ م)، تهران، مرکز انتشارات علمی و فرهنگی.

۱۰. نظریه نقد الرجال، عماد الدین محمد رشید (۱۴۲۰ ق)، دمشق، دار الشهاب.

۱۱. مقدمه الجرح و التعدیل، عبدالرحمن بن ابی حاتم الرازی (۱۴۳۴ ق)، قاهرة، دار الاستقامة.

۱۲. سبک شناسی دانش رجال حدیث، محمد حسن ربانی (۱۳۸۵)، قم، مرکز فقهی ائمه اطهار علیه السلام.

۱۳. دانش رجال از دیدگاه اهل سنت، محمد رضا جدیدی نژاد (۱۳۸۲)، قم، دار الحدیث.

۱۴. مبانی حجیت آراء رجالی، سیف الله صرامی (۱۳۸۳)، قم، دار الحدیث.

۱۵. الاجتهاد و التقلید فی علم الرجال، محمد السند (۲۰۱۱ م)، بیروت، الامیرة.

۱۶. سماء المقال فی علم الرجال، ابوالهدی الکلباسی (۱۳۷۲)، قم، مکتبة البرقعی.

۱۷. نتیجه المقال فی علم الرجال، محمد حسن بار فروشی مازندرانی (۱۲۸۴ ق)، طهران، هاشم الرازی.

۱۸. دروس تمهیدیه فی القواعد الرجالیه، باقر الایروانی (۱۴۲۸ ق)، قم، مدین.

۱۹. مدخل " رجال، علم" دانشنامه جهان اسلام (۱۳۶۹)، ج ۱۹، تهران، بنیاد دایره المعارف اسلامی.

۲۰. نصوص الجرح و التعدیل ج ۲، محمود دریاب نجفی (۱۴۳۰ ق)، قم، مجمع الفکر الاسلامی.

۲۱. الرسائل الرجالیه، محمد باقر شفتی (۱۴۱۷ ق)، اصفهان، مکتبة مسجد السید باصفهان.

22. The development of Early Sunnite Hadith Criticism, Erick Dickinson (2011), Leiden, Brill

دروس اختیـاری

رشته علوم قرآن و حدیث - مقطع دکتری

تحقیق در ترجمهٔ قرآن کریم

شناسنامه

عنوان درس (انگلیسی): **study of the translation of the holy quran**

نـوع درس: اختیاری **ساعات تدریس:** ۳۲

تعداد واحد: 2 **پیش نیـــــاز:** ندارد

نوع واحـد: نظری **آموزش تکمیلی عملی:** ندارد

اهداف کلی دروس: شناخت رویکردهای گوناگون به مساله ترجمه قرآن در نزد علمای مسلمان و نقد ترجمه آیات برگزیده در ترجمه های جدید و قدیم قرآن کریم

اهداف رفتاری: توضیح موضوعات تدریس شده و و انجام پژوهش مستقل درباره مسائل مرتبط با حوزه ترجمه قرآن کریم

سـرفصل

الف -کلیات:

واژهٔ ترجمه - تعریف ترجمه - اصول ترجمه، فرآیند ترجمه ، نقش سبک در ترجمه، ، اقسام ترجمه

ب – مباحث اصلی :

۱. مبانی ترجمه
۲. آسیب شناسی ترجمه
۳. روش‌های ترجمهٔ قرآن
۴. نقد و بررسی ترجمه آیات برگزیده در ترجمه تفاسیر:

منسوب به طبری، سورآبادی، ترجمه تفسیر طبری، ابوالفتوح رازی ، میبدی، ملا فتح الله کاشانی، الهی قمشه‌ای، فولادوند، مکارم شیرازی.

ج – مباحث فرعی:

۱. معرفی اجمالی اهم ترجمه‌های قرآن به زبان‌های مختلف و بیان ویژگی های هر کدام
۲. جواز یا حرمت ترجمه قرآن

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون های نهایی	پروژه
ندارد	ندارد	آزمون های نوشتاری(۶۰٪)	(۴۰٪)
		عملکردی	

منابع:

۱. اصول و مبانی ترجمهٔ قرآن، علی نجار (۱۳۸۱)، رشت، کتاب مبین.

۲. تاریخ ترجمه(ترجمه‌های قرآن)، آذرتاش آذرنوش (۱۳۷۵)، تهران، سروش.

۳. ترجمه آوایی تفسیر پیوسته و تاویل قرآن به قرآن ناطق، عبدالکریم بی‌آزار شیرازی (۱۳۷۶)، تهران، دفتر نشر فرهنگ اسلامی

۴. درسنامه ترجمه: اصول، مبانی و فرایند ترجمه قرآن، محمد حسن جواهری (۱۳۸۸)، قم، پژوهشگاه حوزه و دانشگاه.

۵. منطق ترجمه قران، محمد علی رضایی اصفهانی (۱۳۹۱)، قم، مرکز بین‌المللی ترجمه و نشر المصطفی(ص).

۶. اختلاف ترجمه‌های قرآن کریم، عظیم عظیم پور (۱۳۸۳)، تهران، ماهرنگ.

۷. بررسی ترجمه‌های امروزین فارسی قرآن کریم، بهاء الدین خرمشاهی(۱۳۸۸)، قم، موسسه فرهنگی ترجمان وحی.

۸. ترجمه‌های ممتاز قرآن در ترازوی نقد، محمد علی کوشا (۱۳۸۲)، رشت، کتاب مبین.

۹. مشکلات ساختاری ترجمهٔ قرآن کریم، حیدر قلی زاده (۱۳۸۰)، تبریز، دانشگاه تبریز موسسه تحقیقاتی علوم اسلامی و انسانی.

۱۰. تاریخ ترجمهٔ قرآن در جهان، جواد سلماسی زاده (۱۳۶۹)، تهران، امیر کبیر.

۱۱. ترجمه شناسی قرآن کریم، احمد پاکتچی (۱۳۹۲)، تهران، دانشگاه امام صادق (ع).

۱۲. فن ترجمه، یحیی معروف (۱۳۸۱)، تهران، سمت.

رشته علوم قرآن و حدیث - مقطع دکتری

نقد و تحقیق مکاتب تفسیری

شناسنامه

عنوان درس (انگلیسی):

Critical study of schools of Interpretation

نـوع درس: اختیاری	**ساعات تدریس:** ۳۲
تعداد واحد: 2	**پیش نیـــــاز:** ندارد
نوع واحـد: نظری	**آموزش تکمیلی عملی:** ندارد

اهداف کلی دروس: ارزیابی تحلیلی و انتقادی مبانی و روش‌های تفسیر قرآن.

اهداف رفتاری: توضیح موضوعات تدریس شده و و انجام پژوهش مستقل درباره مسائل مرتبط با مکاتب تفسیری

سـرفصل

الف – کلیات :

مفهوم شناسی مکتب تفسیری و مؤلفه‌های آن، اهم مکاتب تفسیری.

ب- مباحث اصلی :

۱-نقش عوامل مؤثر در تفسیر قرآن مانند: پیش فرضها، علوم زبان شناسی، نشانه شناسی، هرمنوتیک و ...

۲-تحلیل مبانی مکاتب تفسیری دوران معاصر از جمله : مکتب تفسیر علمی ، مکتب ادبی در تفسیر ، مکتب عقلی و فلسفی در تفسیر، جایگاه عقل و نقل در تفاسیر مفسران شیعه معاصر.

ج- مباحث فرعی :

۱. تحلیل اجمالی تفاسیر شاخص درهر یک از مکاتب تفسیری.

۲. نقد دیدگاههای خاورشناسان مانند گلدتسیهر، نو معتزلیان، جریانهای سلفی و سنت گرا در مبانی و رویکردهای تفسیری

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون های نهایی	پروژه
ندارد	ندارد	آزمون های نوشتاری(۶۰٪)	(۴۰٪)
		عملکردی	

منابع:

۱. التفسیر و المفسرون، محمد هادی معرفت (۱۴۱۸ ق)، مشهد، الجامعه الرضویه للعلوم الاسلامیه.
۲. مکاتب تفسیری، علی اکبر بابایی (۱۳۸۵)، قم، پژوهشکده حوزه و دانشگاه.
۳. مذاهب التفسیر الاسلامی، ایگناتس گلدزیهر (۱۴۰۲ ق)، ترجمهٔ: عبدالحلیم النجار، بیروت، دار اقرأ.
۴. در آمدی بر تفسیر علمی قرآن کریم، محمد علی رضایی اصفهانی (۱۳۷۵)، قم، اسوه.
۵. مقدمه‌های تفاسیر
۶. قرآن در اسلام، علامه طباطبایی (۱۳۵۳)، تهران، دار الکتب الاسلامیه.
۷. تاریخ تفسیر قرآن، علی اکبر بابایی (۱۳۹۰)، قم، موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره).
۸. عقل گرایی در تفاسیر قرن چهاردهم، شادی نفیسی(۱۳۷۹)، قم، دفتر تبلیغات اسلامی حوزهء علمیهء قم.
۹. منطق تفسیر قرآن، محمد علی رضایی اصفهانی (۱۳۸۷)، قم، جامعه المصطفی العالمیه.
۱۰. تفسیر قرآن مجید برگرفته از آثار امام خمینی (س)، محمد علی ایازی (۱۳۸۴)، تهران، موسسه چاپ و نشر عروج.
۱۱. مبانی و روش های تفسیری، محمد کاظم شاکر (۱۳۸۲)، قم، مرکز جهانی علوم اسلامی.
۱۲. آسیب شناسی جریان‌های تفسیری، محمد اسعدی و همکاران (۱۳۸۹)، قم، پژوهشگاه حوزه ودانشگاه.
۱۳. اتجاهات التجدید فی تفسیر القرآن الکریم فی مصره، محمد ابراهیم شریف (۲۰۰۸ م)، بیروت، دار السلام.
۱۴. رهیافتی به مکاتب تفسیری، فتح الله نجارزادگان (۱۳۸۷)، قم، انتشارات دانشکده اصول الدین.

نقد آراء معاصران دربارهٔ قرآن کریم

شناسنامه

عنوان درس (انگلیسی):

Critical study of contemporary views on Quran

نـوع درس: اختیاری	**ساعات تدریس:** ۳۲
تعداد واحد: 2	**پیش نیـــــاز:** ندارد
نوع واحـد: نظری	**آموزش تکمیلی عملی:** ندارد

اهداف کلی دروس:تحلیل انتقادی آراء دانشمندان معاصر دربارهٔ قرآن کریم در حوزه اعجاز ، تاریخ ، زبان ، قصه ها ومنابع و مصادر و ...

اهداف رفتاری: توضیح موضوعات تدریس شده و و انجام پژوهش مستقل درباره مسائل جدید محققان مرتبط با قرآن کریم

سـرفصل

الف- کلیات:

شناسایی اهم جریانهای قرآن پژوهی معاصر از خاورشناسان و مسلمانان مانند: علم گرایی و علم زدگی، مکتب پوزیتیویسم در مطالعات قرآنی، مکتب ادبی تفسیر معاصر، سنت گرایی و سلفی گری در تفسیر، تاریخی نگری.

ب- مباحث اصلی :

نقد دیدگاههای قرآن پژوهان معاصر در موضوعات ذیل:

۱. جمع و تدوین قرآن
۲. وحی و چگونگی نزول قرآن
۳. منابع و مصادر قرآن د- اعجاز قرآن
۴. قصص قرآن
۵. زبان قرآن
۶. اصالت تاریخی قرآن
۷. زبانشناسی قرآن
۸. هرمنوتیک قرآن

ج- مباحث فرعی :

۱. روشها و رویکردها

۲. اهم شخصیتها و آثار

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون های نهایی	پروژه
ندارد	ندارد	آزمون های نوشتاری(۶۰٪)	(۴۰٪)
		عملکردی	

منابع:

۱. شبهات و ردود حول القرآن الکریم، محمد هادی معرفت (۱۳۸۲)، قم، موسسهٔ التمهید.

۲. در آستانه قرآن، رژی بلا شر (۱۳۵۹)، ترجمه: محمود رامیار، تهران، دفتر نشر فرهنگ اسلامی.

۳. مفهوم النص، نصر حامد ابوزید (۲۰۰۸ م)، بیروت، مرکز الثقافی العربی.

۴. تاریخ القرآن، تیودور نولدکه (۱۳۹۰)، ترجمه: رضا محمد الدقیقی، دمشق، دار النوادر.

۵. وحی در قرآن، محمود عبداللهی (۱۳۸۵)، قم، بوستان کتاب.

۶. زبان قرآن و مسائل آن، محمد باقر سعیدی روشن (۱۳۸۹)، قم، پژوهشگاه حوزه و دانشگاه.

۷. الدفاع عن القرآن ضد منتقدیه، عبدالرحمن بدوی (۱۹۹۸ م)، بی جا، مکتبه مدبولی الصغیر.

۸. جریان شناسی قرآن بسندگی، محمد ابراهیم روشن ضمیر (۱۳۹۰)، تهران، سخن.

۹. القرآن من التفسیر الموروث الی تحلیل الخطاب الدینی، محمد ارکون (۲۰۰۱ م)، بیروت، دارالطلیعه للطباعه و النشر.

۱۰. القرآنیون و شبهاتهم حول السنه، خادم حسین الهی بخش (۱۴۰۹ ق)، طائف، مکتبهٔ الصدیق.

۱۱. القرآن و کفی مصدرا للتشریع الاسلامی، احمد صبحی منصور (۲۰۰۵ م)، بیروت، موسسهٔ الانتشار العربی.

۱۲. مقالات مرتبط : درس

13. The Quran in context, Angelical Neuwirth (2010), Leiden, Brill

14. The Quran in historical context, Gabriel Said Reynolds (2008), London ,Routledge.

15. The Collection of the Quran, John Birtun (1977), London, Cambridge University Press.

16. The Koran, a very short introduction, Michael cook (2000), Oxford, Oxford University Press.

نقد آراء معاصران دربارۀحدیث

شناسنامه

عنوان درس (انگلیسی):

Critical study of contemporary views on Hadith

نـوع درس: اختیاری	**ساعات تدریس:** ۳۲
تعداد واحد: 2	**پیش نیـــــاز:** ندارد
نوع واحـد: نظری	**آموزش تکمیلی عملی:** ندارد

اهداف کلی دروس: تحلیل انتقادی آراء دانشمندان معاصر دربارۀ حدیث در حوزه تدیون ، اعتبار، زبان و تاریخگذاری حدیث و...

اهداف رفتاری: توضیح موضوعات تدریس شده و و انجام پژوهش مستقل در نقد وتحلیل آراء معاصران درباره حدیث

سـرفصل

الف- کلیات:

شناسایی جریانهای حدیث پژوهی معاصر مانند: شکاکیت(خاورشناسان و مسلمانان)، قرآن بسندگی، سلفی گری، تجدید نظر طلبی در حدیث، تأویل گرایی، تاریخ نگری، تصوف و عرفان.

ب- مباحث اصلی :

تحلیل انتقادی دیدگاههای جریانهای حدیث پژوه معاصر در موضوعات:

۱. تدوین حدیث
۲. اعتبار حدیث
۳. رابطه کتاب و سنت
۴. نقد حدیث
۵. زبان حدیث
۶. تاریخ گزاری حدیث
۷. تجدید نظر طلبی در حدیث

ج- مباحث فرعی :

۱. روشهای و رویکردها
۲. اهم شخصیتها و آثار

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون های نهایی	پروژه
ندارد	ندارد	آزمون های نوشتاری(۶۰٪)	(۴۰٪)
		عملکردی	

منابع:

۱. معرفه الحدیث، محمد باقر بهبودی (۱۹۸۳ م)، تهران، مرکز انتشارات علمی و فرهنگی.

۲. علل الحدیث، محمد باقر بهبودی (۱۳۷۸)، تهران، سنا.

۳. نظریه السنه فی الفکر الامامی الشیعی التکون و الصیروره، حیدر حب الله (۲۰۰۶ م)، بیروت، الانتشار العربی.

۴. السنه و مکانتها فی التشریع الاسلامی، مصطفی السباعی (۱۹۹۸ م)، بیروت، دار الوراق.

۵. رابطه متقابل کتاب و سنت، علی نصیری (۱۳۸۶)، تهران، پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی.

۶. حدیث اسلامی خاستگاهها و سیر تطور، هارالد موتسکی (۱۳۹۰)، قم، دار الحدیث.

۷. حدیث در نگاه خاورشناسان، فروغ پارسا (۱۳۸۸)، تهران، دانشگاه الزهرا (س).

۸. المستشرقون و الحدیث النبوی، محمد بهاءالدین (۱۹۹۹ م)، اردن، دار الفجر.

۹. المستشرقون و مصادر التشریع الاسلامی، عجیل جاسم النشمی (۱۹۸۴ م)، کویت، المجلس الوطنی للثقافه و الفنون و الاداب.

۱۰. درآمدی بر مطالعات حدیثی در دوران معاصر، مجید معارف (۱۳۹۴)، تهران، سمت.

۱۱. من النقل الی العقل الجزء الثانی: علوم الحدیث، حسن حنفی (۱۴۳۰ ق)، بیروت، الامیرة.

۱۲. الاتجاهات المعاصر فی دراسه السنه النبویه فی مصر و بلاد الشام، محمد عبد الرزاق اسود (۱۴۲۹ ق)، دمشق، دار الکلم الطیب.

13. Analysing Muslim traditions, Harald Motzki (2010), Leiden, Brill.

14. The hadith:critical concepts in islamic studies, Mustafa Shah (2010), Oxon, Routledge.

قرآن و نیازهای انسان معاصر

شناسنامه

عنوان درس (انگلیسی):

Translation of the Holy Quran

نـوع درس: اختیاری	**ساعات تدریس:** ۳۲
تعداد واحد: 2	**پیش نیـــــاز:** ندارد
نوع واحـد: نظری	**آموزش تکمیلی عملی:** ندارد

اهداف کلی دروس: تبیین توانمندی قرآن برای پاسخگویی به نیازهای انسان معاصر و نقش آن در تحولات فکری جدید

اهداف رفتاری: توضیح موضوعات تدریس شده و انجام پژوهش مستقل درباره مسائل مرتبط با نیازهای جدید جامعه بشری به قرآن و چالشهای آن

سـرفصل

الف- کلیات:

مفهوم شناسی توانمندی قرآن ، نیازهای انسان معاصر، تحولات فکری جدید

ب- مباحث اصلی :

۱. مبانی :
   a. تبیین عقلانی نیازمندی انسان به وحی
   b. وجوه تبیان بودن قرآن و تحلیل رویکردها
   c. روشهای استنطاق قرآن برای پاسخگویی به نیازهای جدید
۲. نسبت قرآن با تحولات فکری معاصر
   a. قرآن و علوم بشری
   b. قرآن و حقوق بشر
   c. قرآن و اهل کتاب
   d. قرآن و مخالفان وکفار

ج- مباحث فرعی :

۱. انتظارات انسان معاصر از قرآن
   a. تعامل با جامعه بشری
   b. معنابخشی به زندگی
   c. تقویت معنویت در حیات بشری

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون های نهایی	پروژه
ندارد	ندارد	آزمون های نوشتاری(۶۰٪)	(۴۰٪)
		عملکردی	

منابع:

۱. اسلام و مقتضیات زمان، مرتضی مطهری (۱۳۷۷)، تهران، صدرا.

۲. الحیاه: بخشهای مرتبط، محمد رضا حکیمی (۱۳۸۸)، قم، دلیل ما.

۳. سخن گفتن از خدا، (۱۳۸۶)، تهران، پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی.

۴. انتظار بشر از دین، عبدالله جوادی آملی (۱۳۸۰)، قم، اسراء.

۵. انتظاربشر از دین، محمد امین احمدی (۱۳۸۴)، تهران، پژوهشگاه عوم و فرهنگ اسلامی.

۶. جامعیت قرآن، محمد علی ایازی (۱۳۷۸)، رشت، مبین.

۷. تحلیل زبان قرآن و روش شناسی فهم آن، محمد باقر سعیدی روشن (۱۳۸۳)، تهران، پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی.

۸. زبان قرآن و مسائل آن محمد باقر سعیدی روشن (۱۳۸۹)، قم، پژوهشگاه حوزه و دانشگاه.

۹. علم ، عقلانیت و دین، (۱۳۸۳)، قم، دانشگاه قم.

۱۰. درآمدی بر معناشناسی قرآن، جعفر نکونام (۱۳۹۰)، قم، دانشگاه اصول دین.

۱۱. قرآن و معرفت شناسی، علیرضا قائمی نیا (۱۳۹۲)، قم، پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی.

۱۲. زبان دین، امیر عباس علی زمانی (۱۳۷۵)، قم، دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم.

۱۳. اسلام و تمدن جدید، مصطفی زمانی (۱۳۴۸)، قم، چاپخانه علمیه.

۱۴. بازسازی اندیشه دینی اسلام، محمد اقبال لاهوری(۱۳۷۹)، ترجمه محمد بقایی، تهران، فردوس.

۱۵. اسلام و جهان امروز، مارسل بوازار (۱۳۶۹)، ترجمه مسعود محمدی، تهران، دفتر نشر فرهنگ اسلامی.

۱۶. اسلام و اعلامیه جهانی حقوق بشر، علی گلزاده غفوری (۱۳۴۲)، تهران، شرکت انتشار.

۱۷. فلسفه حقوق بشر، عبدالله جوادی آملی (۱۳۷۵)، قم، اسراء.

۱۸. حق و تکلیف در اسلام، عبدالله جوادی آملی (۱۳۸۴)، قم، اسراء.

۱۹. حقوق و سیاست در قرآن، محمد تقی مصباح یزدی (۱۳۷۷)، قم، موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره).

۲۰. نظریه حقوقی اسلام، محمد تقی مصباح یزدی (۱۳۸۶)، قم، موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره).

۲۱. اسلام و حقوق بشر، زین العابدین قربانی لاهیجی (۱۳۶۶)، تهران، دفتر نشر فرهنگ اسلامی.

۲۲. تحقیق در دو نظام حقوق جهانی بشر از دیدگاه اسلام و غرب، محمد تقی جعفری (۱۳۷۹)، تهران، دفتر حقوقی بین الملل.

۲۳. اسلام، غرب و حقوق بشر، ابراهیم ورسجی (۱۳۹۱)، کابل، بی نا.